No. 981.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 11 JULIJ.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels, tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 10 Julij.

Is het verlies van Sir Robert Peel voor Engeland groot om de zeldzame bekwaamheid van den vernuftigen staatsman, dat verlies doet zich nog levendiger gevoelen om de moeijelijke omstandigheden, waarin het fiere Albion verkeert.

Hoe kolossaal de Britsche magt zich ook vertoonen moge; er knaagt meer dan één worm aan haar hart. De Koningin der zeeën moge vrij haren gevreesden scepter over den oceaan zwaaijen, en eene afgeperste hulde afdwingen van de volken; haar rijkdom moge onmetelijk, hare industrie reusachtig, haar handel, die den ganschen aardbol omvat, de beheerscheres der wereld zijn; hoe ontelbaar hare schepen, en hare schatten, en de volkeren, die haar gehoorzamen, ook zijn mogen; al hare grootheid verbergt niet den kanker, die in haren boezem verwoestend om zich heen grijpt.

Als men het oog slaat op de onmetelijke uitgestrektheid van Engelands koloniën, dan moet men zich verbazen over de grootheid van Brittannië, dat zoo vele volken cijnsbaar aan zich heeft weten te maken. Maar men bespeurt tevens maar al te zeer dat de band, die deze koloniën aan Engeland verbindt, met elken dag slijt en weldra dreigt ongenoegzaam te worden, om de deelen van het geheel aaneen te houden. In Amerika, waar Engeland zijn aanzienlijkst deel heeft verloren, streeft Canada naar de onafhankelijkheid; en zoo sterk is de overtuiging dat die kolonie voor het moederland niet is te behouden, dat het Engelsche gouvernement zelf maatregelen beraamt om de losmaking voor te bereiden, opdat zij geschiede, niet slechts zonder schokken, maar, zoo veel mogelijk ten voordeele van Engeland.

De laatste gebeurtenissen aan de Kaap de Goede Hoop hebben insgelijks getoond, dat het gouvernement te Londen niet krachtig genoeg is, om zijn wil en zijne wet te doen gelden; en de invloed, die deze zwakheid op deze kolonie, zoowel als op andere moet uitoefenen, zal niet leiden tot meerdere onderwerping aan het gouvernement.

De toestand der Oost-Indische Koloniën verslimmert met elken dag; en de groote uitgestrektheid van land, die het leger dáár tegen menigvuldige opstanden heeft te beschermen, maakt het onmogelijk dat er ooit duurzame rust heerschen kunne. De eene opstand is dan ook naauwelijks met geweld van wapenen bedwongen, of er ontstaat een andere, even kostbaar in manschappen en geld. De opofferingen, die deze kamp zoo vele en groote vordert, maken de kolonie tot een last, die, hoezeer hij groote voordeelen afwerpt aan den handel, daarentegen het gouvernement duur te staan komt.

En ook zelfs in Australië vertoonen de Engelsche bezittingen sporen van zucht naar zelfstandige onafhankelijkheid, zonder bijna eenig ander voordeel af te werpen, dan dat het ten koste van Engeland zijne boeven herbergt.

Met één woord de talrijke en aanzienlijke koloniën van Engeland, die een gewigtig deel der wereld beslaan, dreigen alle min of meer zich van Engeland los te maken, en hunne uitgestrektheid en verre afstand maakt het elken dag moeilijker om ze aan het Moederland verbonden te houden.

En beschouwen wij Brittannië zelf, dan vinden wij op zijn eigen grond nog meer zaden van ontbinding.

Wij zullen niet spreken van den godsdienstigen kamp, die de Staatskerk in beroering brengt en ten val doet neigen; — en toch zouden wij alle regt hebben om daarop te wijzen; want hoezeer die strijd slechts onder de hoogere standen wordt gevoerd, laat hij niet na de hartstogten heftig in beweging te brengen; en de geschiedenis leert welke gevolgen godsdienstige geschillen voortbrengen, als zij tot een zeker uiterste worden doorgedreven. Daarenboven maakt de Staatskerk een aanzienlijk en gewigtig deel uit van het staats-raderwerk. Wij beleedigen niemand als wij beweeren, dat de Staatskerk in Engeland in onze dagen niets meer is dan eene zijner menigvuldige staats-machines. Zou dit deel van het staats-gebouw kunnen worden afgebroken, zonder het geheel te schenden? Wij betwijfelen het zeer. Men kan dus beseffen welk gevaar in Engeland wordt aangebragt door den strijd, waarvan wij in onze nummers dikwerf en breedvoerig hebben melding gemaakt.

Doch, de groote kwaal van Engeland is het pauperisme. Behalve Ierland, dat ten straf der Engelsche begeerlijkheid, deszelfs beste sappen uitzuigt, en het onafscheidelijk ter zijde staat om het te bedreigen; wordt Engelands bodem zelf daarenboven door het pauperisme verteerd. De statistieke opgaven, die na een officieel onderzoek zijn openbaar gemaakt, hangen een schrikkelijk tafereel op van de duizenden en duizenden, die in Engelands groote steden onbeschrijfelijke armoede lijden, geheel aan zich zelven zijn overgelaten, en nergens troost, hulp of opbeuring vinden. De Staatskerk weigert hun hare diensten, en de liefdadigheid der Engelschen, die opgehouden heeft christelijk te zijn, om administratief te worden, daalt niet af in de holen der armoedigen, om bij het brood, dat het ligchaam voedt, het woord te voegen, dat den geest verlevendigt.

Het stelsel der industrie, dat de arme kleinen in hunne vroegste jeugd rooft, om ze tot eenen gezondheid, geest en levenslust verdoovenden arbeid te doemen, heeft eene bevolking voortgebragt, die leeft zonder geloof en zeden, onredelijke dieren gelijk. Helaas, God is hun niet bekend; Hij is hun nooit gepredikt. Zij kennen van den mensch niet dan zijne dierlijke behoefte, en vergaan in onwetendheid en armoede, zonder dat hun eene andere hand te hulp komt, dan de administratieve, die hen met een karig stuk brood bedeelt.

En die rampzalige bevolking vermeerdert jaarlijks bij duizendtallen. Wat moet daarvan geworden? — Hoe aanzaghtiger de industrieele en commercieele ondernemingen in Engeland zijn, hoe gevaarlijker dat pauperisme wordt, omdat bij groote teleurstellingen in deze gewaagde speculatien, dat pauperisme in nog schrikkelijker mate moet toenemen. Laat eene of andere onvoorziene gebeurtenis den loop der industrie en des handels stremmen; wat is er dan niet in zulk een land te vreezen?

De toestand der politieke partijen in Engeland is mede niet zonder bezorgdheid. Sir Robert Peel had door zijne groote hervormingsmaatregelen de uitersten der partijen gebroken, en eene gematigde meerderheid gevormd, die, middelerwijl zij in de behoeften van het land voorzag, tevens alle schadelijke uitersten weerde. Deze gematigde meerderheid dreef alleen op den invloed van Sir Robert Peel, die hetzij hij het bestuur in handen had of niet, de meerderheid zamenbond en haar door zijn wijzen raad bestuurde. Nu ontvalt haar Robert Peel juist op het oogenblik dat de twee uitersten op nieuw in het veld treden. En het gemis van 's mans grooten invloed is des te meer te betreuren, omdat de maatregelen, die zijn vernuft had beraamd, in verre na niet alle in werking zijn, en de strijd tusschen Tory's en Whigs hare ontwikkeling zeer kan bemoeilijken.

Daarenboven is lord Palmerston, de Europesche onruststoker, voor zijn eigen vaderland niet minder gevaarlijk. Om zich staande te houden, heeft hij hulp moeten zoeken bij de radikalen van Engeland. Die hulp der radikalen zal hij op eene of andere wijze willen en moeten beloonen. En het is bekend hoe concessien aan radikalen gedaan, leiden tot meerdere concessien, die nooit bevredigend genoeg zijn, tot dat de anarchie de plaats der orde inneemt.

De dood van Sir Robert Peel is derhalve een onherstelbaar verlies. Als de goddelijke Voorzienigheid voorheeft een volk te straffen, dan vangt zij aan met het te berooven van de groote mannen, die het tot heil konden strekken. Doet de plotselinge dood van een zoo groot staatsman, als Sir Robert Peel was, niet vreezen, dat zulk uur van boete voor Engeland kan aanbreken? Men heeft des te meer reden om daaraan te denken, als men ziet, gelijk wij hebben aangetoond, dat Engeland bezwijkt onder zijne grootheid. Want Engeland, om te eindigen, gelijkt een kolossaal ijzeren standbeeld, welks deelen met potaarde zijn zamengevoegd en dat op een voetstuk van potaarde rust. Het voetstuk zinkt weg onder de drukking van het ijzeren gevaarte, dat bij zijn val in veelvuldige brokstukken in het stof neêrploft.

Wij lezen in de *Groninger Courant*:

»Wij verwachten dat er in ons vaderland een getal van ZES normaalscholen, door de tusschenkomst en de stoffelijke ondersteuning van de maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*, tot stand zal komen, waarop ook den onderwijzers, volgens de bedoelingen van de maatschappij, gelegenheid zal worden gegeven, het gymnastisch onderwijs van nabij te leeren kennen.

»Mogten ze spoedig tot stand komen en mogt weldra eene nieuwe wet op het lager onderwijs de algemeene invoering der gymnastie vaststellen."

Vervolgens zegt de *Groningsche Courant* te vernemen: »dat in Saksen, evenals in Oostenrijk en Bohemen, de gymnastische oefeningen van regeringswege zouden zijn verboden. Ofschoon zoodanig bevel ons van enkele regeringen niet zoude verwonderen, omdat men ook nu weder voor een krachtig, naar geest en ligchaam ontwikkeld volk begint te vreezen, zoo hebben nogtans deze opheffingen alleen betrekking op die *clubsen*, welke zich in hunne bijeenkomsten hoofdzakelijk bezig houden met de gymnastie. — Welk deel sommigen dezer clubsen gehad hebben in de laatste volksbewegingen, is bekend. Deze opheffingen te willen uitstrekken tot de opvoeding der jeugd, zoude eene schending zijn van de heiligste regten der ouders."

Wat al *curiosa* in zoo weinig regels!

Verwacht: ZES normaal-scholen, door de tusschenkomst en de stoffelijke ondersteuning van de maatschappij *tot Nut van 't Algemeen*, waar de aanstaande onderwijzer het gymnastisch onderwijs van nabij zal leeren kennen!

Versmachting naar eene nieuwe wet op het lager onderwijs, opdat de ALGEMEENE invoering der GYMNASTIE moge worden vastgesteld.

Veroordeeling der inrigtingen, welke zich in hare bijeenkomsten hoofdzakelijk bezig houden met de gymnastie, daar sommige van deze een groot deel gehad hebben in de laatste volksbewegingen.

Doch, een plegtig *anathema*, eindelijk, over den vermetele, die de gymnastie uit het onderwijs zou durven weren, daar dit eene schending zou zijn van de heiligste regten der ouders!

Die laatste ontboezeming van eerbied voor de heiligste regten der ouders is het sublime van het genre. Men begrijpt dan ook dat wij moeijelijk te dezer gelegenheid met een ernstig gezigt de *Groningsche Courant* aan het verstand kunnen trachten te brengen, dat de ouders ter zake van het onderwijs andere en heiliger regten kunnen doen gelden dan die — op de gymnastie! op de gymnastie, op klimmen en duikelen en dansen — waarop, in elk geval, dunkt ons, de blijde schooljeugd heiliger regten heeft dan de ouders. Of is welligt de redactie van de *Groningsche Courant* de *vestigia ruris* nog niet kwijt, en verpoost zij zich mogelijk in gymnastische oefeningen van de vermoeijenissen, welke het schrijven van zulke grappige artikels als het bovenstaande haar onvermijdelijk moet bezorgen?

Wij achten het hoogst noodzakelijk diegenen onzer lezers, welke eenigen twijfel mogten voeden of zij ten gevolge hunner afkomst uit den vreemde, al dan niet het regt hebben om als Nederlanders beschouwd te worden, te herinneren aan de bepaling van art. 8 al. 2 van het Burgerlijk Wetboek, hetwelk aldus luidt:

„Vreemdelingen worden met Nederlanders gelijk gesteld.

„Wanneer zij na hunne woonplaats binnen eene gemeente in het koningrijk te hebben gevestigd, en gedurende zes jaren binnen dezelfde gemeente te hebben behouden, aan het plaatselijk bestuur van die woonplaats het voornemen zullen hebben te kennen gegeven om zich binnen het koningrijk te blijven vestigen."

Wij meenen de belanghebbenden te moeten aanraden niet te verzuimen ten spoedigste dat voornemen aan het plaatselijk bestuur hunner gemeente te kennen te geven, ten einde zij hun regt van reclame kunnen doen gelden, wanneer zij [illegible] dezer dagen opgemaakt worden, hunne namen mogten missen. Wij meenen zelfs hierop te moeten aandringen, daar het allernoodzakelijkst is zijne positie vast te stellen, aangezien het thans nog onzeker is, welk lot misschien

te beart zou kunnen vallen aan het thans in discussie zijnde wetsontwerp tot uitvoering van het 1e lid van art. 7 der Grondwet, om te bepalen, wie ten aanzien der *burgerschaps-regten* Nederlanders zijn.

Wij vestigen bijzonder de aandacht op de hier achter volgende discussie, gehouden in de zitting der Tweede Kamer van gisteren, waarop wij, wegens derzelver belangrijkheid, ons voornemen nader terug te komen.

Wij lezen in het *Handelsblad:*

»Wij vernemen, dat er bij het ministerie voor de zaken der Hervormde Eeredienst enz, van onderscheidene kanten vertogen inkomen, betreffende de dezer dagen uitgevaardigde circulaire aan de resp. Hoofd-synagogen enz. der Nederd. Israëliten onzes lands. Zoo heeft onder anderen de groote Kerkeraad van Groningen zich tot den minister gewend met een adres, waarin eenige hoofdpunten van des ministers circulaire worden beschouwd, als bij de uitvoering zullende moeten leiden tot benadeeling der minder talrijk bevolkte synagogale ressorten, en wat dies meer zij. Zoo heeft ook de Gr. Kerkeraad van Friesland zich tot den minister gewend, om nader ingelicht te mogen worden nopens Z. Exc's. bedoelingen. Bij den grooten Kerkeraad te Amsterdam is de zaak nog in behandeling, zijnde men er nog tot geen besluit gekomen."

De Hooge Raad heeft dezer dagen beslist in het regtsgeding, wegens het opschrijven en uitgeven van kanselredenen van predikanten, en heeft verklaard, dat, door dit bedrijf niet is gehandeld tegen het voorschrift der wet van 25 Januarij 1817, en dat alzoo teregt door het geregtshof van Noord-Holland regts-ingang in dezen is geweigerd.

'sGRAVENHAGE, 9 Julij. Heden morgen hebben de afdeelingen van de Tweede Kamer zich bezig gehouden met het onderzoek van het ontwerp van wet nopens de provinciale belastingen in Groningen.

— Gisteren avond heeft in het venduhuis der notarissen de publieke veiling plaats gehad van verscheidene perceelen van wijlen Z. M. Willem II, alle gelegen op den Loosduinschen weg, als *Oostbroek* en *Prinsterberg*, te zamen *f*89,225, *Maasrust* *f*15,950; N°. 16 *f*3600; N°. 17 *f*950; N°. 18 *f*1900; N°. 19 *f*2600; N°. 20 *f*2500; N°. 21 *f*1025; N°. *f*1500; te zamen *f*119,250; waarna de verkoop heeeft plaats gehad van het huis en erve met stalling en koetshuis in het Westeinde, op de hoek van de Vleersteeg, hetwelk is afgemijnd voor *f*16,700 door den heer Mr. Meylink; het huis en erve in het Noordeinde voor *f*8,800 door den heer H. Huygens, en het Paviljoen of kleine Zorgvliet op den Scheveningschen Weg voor *f*1375.

STATEN-GENERAAL.

TWEEDE KAMER.

Zitting van Dingsdag 9 *Julij.*

In deze zitting is kennis gegeven, dat tot rapporteurs over het wets-ontwerp tot heffing van prov. belastingen in Groningen zijn benoemd de heeren: van Eck, van Heiden Reinestein, Westerhoff, Reinders en Winterberg.

De commissie voor de petitien heeft verslag uitgebragt op verschillende in hare handen gestelde adressen, van welke één tot langdurige discussien heeft aanleiding gegeven, en welke wij dus hier in de laatste plaats zullen vermelden.

De overige rapporten liepen over de volgende adressen:

1°. van *J. Smit*, med. dr. en lid van de Christ. gem. te Delfzijl, houdende klagten over de vroegere vervolgingen tegen de afgescheidenen; — griffie;

2°. van *K. van Dijk*, te Delftshaven, houdende beschouwingen over de wet op het lager onderwijs; — griffie;

3°. van *F. W. R. Horstman*, med. dr. en grondeigenaar te Suriname, bedenkingen bevattende over eene remuneratie in geld;

4°. van denzelfden, sprekende daarbij over het ontslagen zijn zijner verpligtingen als Nederlandsch onderdaan; — beide, orde van den dag;

5°. van *J. Nijenhuis*, Wed. *P. van de Lier*, te Duiven in Gelderland, houdende klagten over de handelingen van het bestuur der domeinen ten aanzien van de visscherij in het kanaal van Pannerden; — orde van den dag;

6°. *E. J. Mulder c. s.*, branders in de provincie Limburg, houdende bezwaren tegen de wet op het gedisteleerd; — griffie;

7°. *J. F. Meyer c. s.*, grondeigenaars aan de Saramacca in Suriname, houdende verzoek tot voortzetting van de kolonisatie aldaar; daarbij aanvoerende, dat de landbouw zeer goed in die streken, en vooral op de post te Groningen, kan uitgeoefend worden; — griffie.

8°. Het adres, waarover discussien zijn gevoerd, is van J. Schuitema c. s, afgescheidenen te Delfzijl en Farmsum, daarbij uiteenzettende klagten over weigering om hen te erkennen als Christelijke afgescheidene gemeente. De conclusie der Commissie strekt: 1°. tot nederlegging ter griffie en 2°. tot verzending bij afschrift aan den minister voor de zaken der Herv. Eeredienst enz., met uitdrukking van den wensch der Kamer, dat aan het verzoek der requestranten mogt worden voldaan en zij ontheven worden van de voorwaarden, bij litt. c en *d* van het besluit van 9 Januarij 1841 gesteld, ten aanzien der vestiging van eene Christelijke afgescheidene gemeente.

De heer *Engelen* wenscht deze gelegenheid te baat te nemen, om onbewimpeld zijn gevoelen en lang gevestigde overtuiging omtrent de zaak der afgescheidenen te doen kennen. Hij voert daartoe o. a. aan, dat jaren lang te hunnen aanzien schreeuwend onregt is gepleegd; dat zij jaren lang zijn blootgesteld geweest aan smaad en beleediging en menigmalen zelfs aan verkeerde bejegeningen van ruwe en baldadige krijgslieden. Hij herinnert meer in de bijzonderheden aan de maatregelen, vroeger tegen de afgescheidenen genomen, en wijst daarbij ook als van zelve op de toepassing van art. 29, C. P., de meest despotische bepaling van het meest despotiek gezag. Hij meent, dat zoo iets in de 19de eeuw ongelooflijk zou toeschijnen onder eene Grondwet, die vrijheid van godsdienst als beginsel had gesteld. Na nog over het gebeurde van vroeger te hebben uitgeweid, komt Spr. tot het besluit van 1841, dat eenen meer milden zin ademde; maar hij vraagt toch, hoe onder het bestaan van de toen vigerende Grondwet bij dat besluit kon bepaald worden. hetgeen in litt. *c.* en *d.* is opgenomen, bestaande daarin, dat de afgescheidenen, die zich als eene Christelijke afgescheidene gemeente zouden verlangen te vestigen, noodig hebben te verklaren: 1°. dat zij in de kosten van hunne eeredienst, mitsgaders *in de verzorging van hunne behoeftigen* buiten het bezwaar van het Rijk zullen voorzien, en 2°. dat zij nimmer eenige aanspraak zullen maken op de bezittingen enz. van het Herv. kerkgenootschap. Zulk eene vordering vooral de eerste, acht hij ongrondwettig, en het zich onderwerpen daaraan mag als eene laakbare zwakheid worden beschouwd. Hij vertrouwt, dat de vrijzinnige rigting van den tegenwoordigen tijd den bestaanden toestand zal doen ophouden, en dat weldra het oogenblik daar zal zijn, dat er een einde worde gemaakt aan het onregt, jegens de afgescheidenen gepleegd, en dat dit geleden onregt zooveel mogelijk hersteld worde. Over de wijze waarop zal Spr. niet beslissen; maar hij vertrouwt, dat de Kamer zich zal vereenigen met de conclusie van het rapport en dat de Regering daardoor een prikkel te meer zal zien om de regtmatige klagten der afgescheidenen in ernstige overweging te nemen, en zich zoo doende ook in dit opzigt waarlijk vrijzinnig en regtvaardig te toonen.

De *Voorzitter* maakt de aanmerking, dat de Spr. in zijne rede gesproken heeft van de handelwijze van ruwe en baldadige krijgslieden, en acht zich verpligt hem te dien aanzien tot de orde terug te roepen.

De heer *Engelen* zegt geene bedoeling hoegenaamd te hebben gehad, in eenig opzigt der militaire magt iets onaangenaams toe te voegen, maar heeft het alleen aangevoerd als een gevolg van de verordende maatregelen, bij welker uitvoering wel eens met ruwheid is te werk gegaan.

De *Voorzitter* herhaalt, dat de algemeenheid der gebezigde uitdrukking het hem ten pligt maakte, den Spreker tot de orde terug te roepen.

De *Minister van Justitie* voorloopig belast met de waarneming van het *Dep. van Herv. Eeredienst* enz., ter vergadering tegenwoordig zijnde, meent, ofschoon geheel onvoorbereid, eenige enkele opmerkingen ten aanzien van het behandelde punt te moeten in het midden brengen. Z. i. is het Kon. besluit van 9 Jan. 1844 (*Staatsbl.* n°. 2), zoo als het daar ligt, gehandhaafd en van kracht door het 3de add. art. der Gwt. De regering heeft echter het stellige voornemen, dat besluit af te schaffen bij de aanbieding der wet op het regt van vereeniging, waarbij tevens zal worden opgeheven art. 291 C. P. Die wet zal eerstdaags aan den Raad van State kunnen worden aangeboden; doch men zal begrijpen, dat het noodzakelijk is, niets los te maken, vóór dat op eene andere wijze daarin zal zijn voorzien. En wat nu het request in questie betreft, de Regering is van meening, de meest vrijzinnige toepassing aan het besluit te geven, zoolang het bestaat.

De heer *van Heemstra* is mede van meening, dat het besluit van 1841 alsnog van kracht is, en tot zoolang daarin op geene andere wijze zal zijn voorzien, moest en moet hetzelve worden toegepast. Die voorziening zal nu eerlang plaats hebben, gelijk gebleken is uit het gezegde van den minister van Justitie, bij de wet, regelende het regt van vereeniging. Ook de voormalige Regering was van oordeel, dat het besluit moest gehandhaafd worden tot op zijne intrekking Omtrent het treurig tafereel, door den heer *Engelen* geschetst, wegens de ondergane vervolgingen door de afgescheidenen, merkt Spr. op, dat, schoon in geenen deele geacht willende worden iets dergelijks goed te keuren; — het gesprokene evenwel beter gevoegd hadde tien jaren geleden dan nu, en hij wil er alleen dit bijvoegen, dat hij het niet kan noemen eene laakbare zwakheid, wanneer de afgescheidenen gehoorzaamd hebben aan een koninkl. besluit, maar dat hun veeleer tót lof verstrekt, de wetten van den Staat te hebben geëerbiedigd.

De heer *van Voorst* heeft zich niet kunnen vereenigen met de conclusie van het rapport; en de toezegging, door den minister gegeven, dat het besluit zal worden ingetrokken, ontslaat hem niet van de verpligting om de gronden op te geven, waarom hij tegen de conclusie van het rapport gestemd is. Ook hij verklaart evenwel hoogelijk af te keuren hetgeen vroeger ten opzigte van de afgescheidenen heeft plaats gehad, en hij betreurt de kortzigtigheid, welke die maatregelen van dwang hebben uitgelokt en gehoor doen vinden; maar — en daarop komt Sprekers betoog neder — in Nederland erkent de Staat slechts één Hervormd kerkgenootschap; zoo lang daarin geene verandering is gebragt, rust op den Staat de verpligting, de regten van dat kerkgenootschap te handhaven en geene inbreuk daarop toe te laten.

De heer *Wintgens*, ofschoon meenende, dat de Kamer diep doordrongen is van de belangen der adressanten, is echter van oordeel, dat de Regering het belang des onderwerps evenzeer beseft. Hij gelooft voorts, dat, naar aanleiding van hetgeen bereids gesproken is, en na de verklaring des ministers, de zaak tot rijpheid is gekomen, en stelt, op grond van een en ander als motie van orde voor, de discussie over het onderwerp te sluiten.

De *Voorzitter* stelt het in omvraag brengen van die motie afhankelijk van de vraag, of de leden der commissie, voorstellers der conclusie, ook het woord wenschen te voeren; eerst daarna kan de motie in overweging genomen worden.

De heer *van Eck*, lid der commissie, vraagt het woord, zoodat de discussien voorloopig worden voortgezet. De Spreker verklaart te behooren tot de meerderheid der commissie, welke de conclusie heeft voorgesteld, ten einde het laatste spoor van onregtvaardigheid, jegens de afgescheidenen gepleegd, uit te wisschen. Hij heeft met genoegen de verklaring des ministers gehoord, maar moet de redenering des ministers in één opzigt bestrijden. De minister heeft gezegd, dat aan der adressanten bezwaar gehoor zal worden gegeven, zoodra de wet omtrent het regt van vereeniging zal zijn tot stand gebragt, omdat het besluit van 1841 gehandhaafd wordt door het 3de add. art. der Grondw. Het komt Spr. voor, dat gezegd besluit *in strijd* is met de uitdrukkelijke bepaling der Gwt. en daartegen lijnregt aandruischt. Wat de adressanten vragen, is hun bij de Gwt., zoowel de vorige als de gewijzigde, toegekend, alleen onder deze voorwaarde, dat het niet in strijd zij met de openbare orde en veiligheid van den Staat. Ieder besluit nu, dat verder gaat dan die voorwaarde, is in strijd met de Gwt. Welke voorwaarden echter vordert het besluit van 1841? In litt. *c.* eene verklaring, dat zij, die zich als afgesch. gemeente wenschen te vestigen, verklaren moeten in de kosten van hunne eeredienst, mitsgaders in de verzorging van hunne behoeftigen, buiten bezwaar van het Rijk te zullen voorzien. Maar als zij dit nu niet doen, maken zij dan daardoor inbreuk op de openbare rust, orde en veiligheid van den Staat? En bovendien acht Spr. de verzorging der behoeftigen in strijd met de wet, welke verklaart, dat geen individu verpligt is tot onderstand van behoeftigen. De tweede voorwaarde in litt. *d* is: dat er door de afgescheidenen nimmer eenige aanspraak zal worden gemaakt op de bezittingen, inkomsten en regten van het Herv. Kerkgenootschap. Nu weet Spr. wel, dat de afgescheidenen wel eens beweerd hebben regten te hebben op de goederen der Herv. Kerk. maar hij gelooft toch ook te mogen aannemen, dat zij deswege niet zullen procederen en, zoo al, dat dan hunne vordering waarschijnlijk zal worden ontzegd; maar al ware dit niet zoo, waar staat het, dat het voeren van een burgerlijk geding in strijd zou zijn met de openbare rust, de orde en de veiligheid van den Staat? Hij ondersteunt dus de conclusie en ziet geene reden om de afgescheidenen te onderdrukken ten behoeve van de Herv. Kerk.

De heer *de Fremery* zegt te hebben behoord tot de minderheid der commissie voor de petitien en wenscht, dat men omtrent het onderwerpelijk adres overga tot de orde van den dag. Wat verzoeken de adressanten? om ontheven te worden van de bepalingen van het Kon. besluit van 1844. Zijns inziens treedt zulk een verzoek op het gebied van de uitvoerende magt, en is de Kamer niet bevoegd, op dergelijke motieven een besluit te nemen. Maar al ware dit zoo niet, dan zou hij nog voorstellen de orde van den dag; en waarom? Daartoe neemt hij de conclusie van de rapporteurs in haar geheel. Daarin nu is uitgedrukt, dat het besluit van 1841 in strijd is met de Gwt. van 1840 en 1848. Als de Kamer dat aanneemt, dan verklaart zij alzoo, dat de Gwt. geschonden is. Maar dan moet er geen depôt ter griffie plaats hebben, maar dan moet er eene aanklagt wegens grondwets-schennis worden ingesteld. Voorts drukt de conclusie den wensch uit, dat de adressanten zullen ontheven worden van de bepalingen, onder litt. *c.* en *d.* van het besluit van 1841. Door dat gedeelte der conclusie aan te nemen, geeft de Kamer aan de ministers te kennen, dat zij wenscht, dat aan een wettig bestaand en van kracht zijnde Koninklijk besluit geene uitvoering zal worden gegeven. Daarmede kan Spr. zich niet vereenigen, en daarom is hij voor de orde van den dag.

De *minister van Binnenlandsche Zaken* houdt zich overtuigd, dat niemand van hem zal verwachten eene verdediging van bepalingen als die van litt. *c* en *d* van het besluit van 9 Januarij 1841. Wanneer hij met de uitvoering van dat besluit belast was, hij zou, alvorens eene beschikking op grond van hetzelve te nemen, aan den Koning de intrekking van die twee laatste zinsneden verzoeken. De minister der Herv. Eeredienst heeft dan ook niets gezegd, dat met deze meening in strijd is; hij heeft gezegd, dat de wet op het regt van vereeniging andere bepalingen zal inhouden en dat daarbij tevens het besluit van 1841 zou worden ingetrokken. De minister voegt er nog bij, dat hij niet gelooft, dat dit Gouvernement de twee laatste alinea's van dat besluit ooit zou toepassen.

De heer *Groen van Prinsterer* verzet zich tegen de motie van orde van den heer Wintgens, vooreerst, omdat er bereids veel is gezegd, waarop Spr. verpligt is te antwoorden, en ten tweede om de personele consideratie, dat Spr., gelijk bekend is, sedert twaalf jaren openlijk als de verdediger der afgescheidenen optreedt en het hem derhalve te meer leed zou doen, als hem, nu hunne zaak in deze Kamer behandeld wordt, de gelegenheid ontnomen zou zijn om zijne gevoelens kenbaar te maken.

De heer *Wintgens* zegt, dat het geenszins gemis aan belanstelling in der adressanten zaak is, dat hem tot het doen der motie heeft geleid; maar hij meende alleen, dat hun belang, in het adres omschreven, genoegzaam was toegelicht en dat er na de verklaringen des ministers geene reden bestond tot verdere discussie.

In omvraag gebragt, is de motie *afgestemd* met 36 tegen 16 stemmen. *Voor* de heeren: Costerus, Dirks, van Zuijlen van Nijeveld, Wichers, Storm van 's Gravensande, van Heiden Reinestein, Fokker, de Fremerij, Lotsij, Dullert, Wintgens, Poortman, Wijnaendts, van Heloma en de Villers de Pité.

De heer *Groen van Prinsterer* heeft alsnu het woord. Hij zal zich bepalen tot eene korte uiteenzetting zijner meening. Vooraf zegt hij dank aan de commissie voor de petitien voor de door haar uitgebragte conclusie, waardoor de gelegenheid tot deze discussie is gegeven. Hij zegt ook dank aan den heer *Engelen*, die met zooveel kracht en edele verontwaardiging de vroegere handelingen tegen de afgescheidenen en het onregt, hun aangedaan, heeft doen uitkomen. Hij zegt vervolgens dank aan den minister van Justitie, die gezegd had, dat hij het besluit van 1841 zou intrekken bij de wet op het regt van vereeniging en er bijgevoegd heeft, dat het besluit alléén moest gehandhaafd worden, omdat het gedekt was door het 3de add art. der Grondwet. Ook aan den heer *van Heemstra* zegt hij dank, die gezegd had, dat het vorig ministerie eene resolutie heeft moeten nemen ten nadeele van de adressanten, ook alleen op grond van het add. art. Hij moet evenwel opmerken, dat men dat argument, aan evengenoemd artikel ontleend, nooit ter kennis van de adressanten heeft gebragt. Ware dit het geval geweest, welligt had de zaak een anderen loop genomen. De heer *van Voorst* is te dezen opzigte in zeer vele bijzonderheden en ook in algemeenheden getreden; de Spr. zal hem op dat terrein niet volgen, want dan zou hij zoo lang en zooveel moeten spreken, dat een ieder zich beklagen zou, de motie van den heer Wintgens afgestemd te hebben. De heer *van Voorst* nu heeft in zekere geestvervoering gezegd, dat hij het besluit kon verdedigen, omdat het een maatregel van preventiven aard zou zijn. Spreker antwoordt daarop, dat men zoo groot voorstander kan zijn als men wil van preventieve maatregelen; maar zooveel is zeker, dat zij nooit verdedigbaar zijn, als ze strijden met de Grondwet.

Spreker moet nu een enkel woord over het besluit zelf in het midden brengen. Men heeft het afgekeurd en de heer *Engelen* had het genoemd eene *laakbare* zwakheid, dat men zich aan hetzelve onderworpen heeft. Spr. beaamt die uit-

drukking ten volle, en dat is altijd zijne meening geweest. Hij heeft het altijd ten sterkste ontraden, zich er aan te onderwerpen, omdat 1°. de afgescheidenen bij onderwerping hun standpunt verloren; en 2°. omdat geen Nederlander zich aan dergelijke bepalingen, die in strijd zijn met de Gwt., behoeft te onderwerpen. — Wat nu de latere besluiten op dit onderwerp betreffen, zoo kent de Spr. alle achting toe aan de personen, die ze gecontrasigneerd hebben; hij heeft geen zucht om hen van overtreding der Gwt. te beschuldigen, maar hij wijst er op als een bewijs, hoe men soms, zonder het te willen of te weten, kan komen tot overtreding der Gwt.

De Spr. komt alsnu tot het betoog der ongrondwettigheid van het besluit van 1841. Litt. *d* daarvan levert een voldingend bewijs op, dat men hier sedert 1816, in plaats van te handhaven de vrijheid van godsdienst, de Gwt. achtte geschreven te zijn ten behoeve van eene partij. Het sterkste voorbeeld daarvan is in *dit* besluit reeds zelf gelegen. Hij wil eens aannemen dat de afgescheidenen zijn een *deel* der Herv. Kerk; dat ze zijn medeëigenaren van het collectief huis, — wat doet dan de regering aan hen, die verzoeken eene andere woning te betrekken? Zij verpligt hen om nooit meer in de gemeenschappelijke woning te mogen terugkeeren, nooit meer daarop eenige aanspraak te doen gelden. De afgescheidenen zijn dus in eene exceptionneele positie, die in strijd is met den geest onzer instellingen. — De heer *van Heemstra* had gevraagd, *wat* er sedert tien jaren gebeurd is? en daarbij gezegd, dat er geen questie meer was van vervolging. Spr. merkt op, dat dit laatste vergelijkenderwijze juist is; de afgescheidenen worden inderdaad thans niet meer door de krijgsmagt uiteen gejaagd, noch in den kerker geworpen; en ja, in dat opzigt is het besluit van 1841, hoe verkeerd ook, uitnemend goedaardig. Maar als men vraagt, wat er te dezer zake sedert tien jaren is gebeurd, dan kan spreker twee voorbeelden onder meerdere bijbrengen.

Eerste voorbeeld. In 1846 werd eene weduwe van 60 jaren, die godsdienstoefeningen in haar huis hield, voor de Regtbank gedagvaard en nog al met zekere animositeit. Hangende het geding, vroeg zij aan het Gouvernement tegemoetkoming in hare bezwaren, en wat was nu het antwoord van twee ministers, voor wien Spr. ook achting koestert? Dat antwoord was: de overweging, dat de begeerte der adressanten, voor hare subjective behoefte berekend, kan geacht worden bevredigd te zijn, vermits niets haar belet om binnen haar besloten woning oefeningen te houden. — Dus, zij kreeg verlof, om binnen hare woning God op hare wijze te mogen dienen; dat was dan de verdraagzaamheid van 1846.

Tweede voorbeeld. Wat is de positie der adressanten? Zij moeten volgens het besluit voorzien in de verzorging hunner behoeftigen; zij erlangen daartoe van staatswege geen penning; andere gemeenten mogen collecten doen bij de ingezetenen, zij niet. Maar er is nog meer. Die menschen hebben de gewoonte, bij het begraven hunner dooden eene bus te plaatsen ter inzameling van liefdegiften; en wat gebeurt nu? De verdraagzaamheid gaat zoo ver, dat zij het geld moeten storten in de beurs hunner tegenpartij: in handen van de Herv. Kerk.

Dat zijn nu toch zaken, die niet zoo bijzonder van verdraagzaamheid getuigen, en dat 3de add. art., waarop men zich nu beroept, heeft toch ook niet altijd bestaan. Door zich aan de Kamer te wenden, werpen de adressanten ook geen twistappel op; alle hunne antecedenten zijn gunstig, en Spr. geeft in overweging, of het niet raadzaam is, in aanmerking nemende de omstandigheden waarin zij verkeeren, vreedzame lieden in het vaderland te behouden, en hen niet te noodzaken den Oceaan over te steken; menschen, aan wie men toch niets anders ten laste kan leggen, dan dat zij God op hunne wijze dienen.

Vervolgens sprak de heer van Dam van Isselt, waarop de heeren Groen en Engelen repliceerden. De heer van Hoëvell motiveerde mede zijne stem, en werd nog kortelijk door den heer Groen beantwoord, terwijl ten slotte de heer van Eck nog terug kwam op zijne bewering van de ongrondwettigheid van het besluit van 9 Jan. 1841.

Ten slotte is besloten 1°. nederlegging ter griffie met 51 tegen 5 stemmen; 2°. verzending naar den Minister, met uitdrukking van den wensch boven reeds aangeduid, *verworpen* met 44 tegen 12 stemmen; 3°. bloote verzending naar den minister, *aangenomen* met 30 tegen 26 stemmen.

Vervolgens zijn de algemeene discussien geopend over de wet tot uitvoering van art. 7 der Grondwet.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 8 Julij. In de huidige zitting der Wetgevende Vergadering is met 562 tegen 18 stemmen aangenomen een wetsontwerp, waarbij aan het ministerie van landbouw en koophandel een krediet van 50,000 fr. wordt toegestaan voor verschillende uitgaven, betrekking hebbende op de tentoonstelling te Londen. Vervolgens is de beraadslaging geopend over de urgentie van het ontwerp nopens de borgstelling van dagbladen en het zegel op periodieke en andere geschriften.

Deze discussie was zeer onstuimig. Emile de Girardin was het eerst aan het woord. Hij beweerde dat de constitutie geschonden was door de gedragslijn, die het ministerie gevolgd had om tot de urgentie te doen besluiten. De minister van justitie beantwoordde dien spreker onder de toejuiching der regterzijde; eindelijk, na eene repliek van den volbloed-Montagnard Jules Favre, nam de Vergadering de urgentie aan met 368 tegen 251 stemmen.

Doch toen nam de strijd eerst regt een aanvang Madier de Monjau opende het vuur met eene zeer hevige redevoering, ten betooge dat de onderhavige wet alle waarborgen van vrijheid schond. De bekende legitimist Leo de Laborde, klom op de tribune, om in zijn naam te verklaren, dat niemand er aan dacht de constitutie te schenden. »*Ik geloof niet*, zeide hij, *dat de Republiek van langen duur zal zijn* (*ei! ei!*). Neen; maar toch zal ik de Republiek verdedigen tot zoolang zij wettig wordt herzien; dan eerst stel ik mij voor, *de opheffing der Republiek te vragen*, om tot de legitimistische beginselen terug te keeren."

De min. van Justitie beantwoordde Madier, en toonde met veel welsprekendheid en overtuiging aan hoe noodig het was om aan de uitspattingen en herhaalde wetsovertredingen der factie-mannen eindelijk krachtig perk te stellen. »Het is tijd, riep hij uit, dat eene krachtige onderdrukking eindelijk aan de meerderheid regt verschaffe tegen eene minderheid, die zich altijd muitziek heeft betoond, *sedert de heillooze Februarij-dagen*. Nu ontstond er een vreesselijk gedruisch. Geheel de Montagne vloog op en schreeuwde: »De minister tot de orde! De president tot de orde!" Deze ontzettende verwarring duurde meer dan een kwartier. Emile de Girardin, die ijlings het spreekgestoelte beklommen had, en er veel gebaar maakte zonder zich te kunnen doen hooren, werd tot de orde geroepen; doch, toen er eindelijk wat stilte ontstaan was, laakte hij openlijk den minister van den President der Republiek, dat hij de Februarij-dagen, die de Republiek zelve hadden doen ontstaan, heilloos had durven noemen. Zijn uitval werd met eene spottende toejuiching door de regterzijde begroet, waarop de Montagne op nieuw zulk een geraas maakte en: »de minister tot de orde!" schreeuwde, dat de voorzitter genoodzaakt was onder al dat gedruisch de zitting op te heffen.

— De minister van marine heeft heden het wetsontwerp ingediend, om het geheele eiland Guadeloupe in staat van beleg te stellen. De urgentie van dit wetsontwerp is aangenomen.

Nog is in deze zitting het rapport van Berryer, over het budget van 1851 ingediend. Het totaal der door de commissie voor de gewone uitgaven toegestane kredieten bedraagt 1,340,677,440 fr. en de buitengewone kredieten beloopen 65,891,538 fr. Men denkt dat de discussie over het budget Maandag beginnen en spoedig ten einde gebragt zijn zal.

— Het *Bulletin de Paris* wil weten dat sinds eenigen tijd in de departementen ernstig wordt aangedrongen op de herziening der constitutie.

— De graaf van Parijs zal den 20sten dezer maand zijne eerste H. Communie doen. Eenige Orleanisten zullen zich naar Engeland begeven om deze plegtigheid bij te wonen.

— Het gerucht loopt, dat de Britsche regering alle clubs en vergaderplaatsen van Fransche demagogen te Londen heeft doen sluiten.

— Gisteren heeft de luchtreiziger Poitevin op het Veld van Mars, bij stormachtig weder zijn aangekondigden togt aangevangen en gelukkig volbragt met een ballon van 40 ellen in omtrek, waarmede een levend paard is opgevoerd, dat door den luchtreiziger bereden werd. Eene ontzaggelijke menigte volks staarde dit vreemde schouwspel aan en zag weldra ballon, paard en ruiter in de wolken verdwijnen. Twee uren later kwam Poitevin, na 8 à 10.000 ellen hoog geweest te zijn, heelshuids beneden in eene vlakte van het bosch Grisi. Het paard had op de luchtreis eene moeijelijke ademhaling gehad en uit neus en bek gebloed. Overigens was het toen het den grond weder onder de voeten had, rustig aan het grazen gegaan en keerde, nadat de ballon van het gas ontdaan was, met zijn berijder naar Parijs terug.

De President der Republiek heeft, zonder escorte, de opstijging der ballon bijgewoond.

— De letterzetter Walker, die op den President heeft willen schieten, is naar het krankzinnigen-gesticht Bicêtre vervoerd.

MADRID, 5 Julij. De bevalling van H. M. wordt elk oogenblik te gemoet gezien.

— De Koning van Napels blijft aan onze regering allerlei geruststellende verzekeringen geven aangaande het huwelijk van den graaf de Montemolin; hij beschouwt de zaak reeds zoover gevorderd, dat aan geen terugtreden te denken valt. Intusschen bevestigt zich het gerucht, dat onze regering de stoomboot *Castella* met dringende depêches naar Napels heeft gezonden.

ENGELAND.

LONDEN, 8 Julij. De Hertog van Cambridge is zoo ziek, dat men aan zijn herstel wanhoopt. Z. K. H. is 76 jaren oud.

— Het lijk van sir Robert Peel is Zaturdag te Tainsworth aangekomen. Ontelbare ingezetenen stonden langs den weg geschaard, om van hunne deelneming in dit treffend sterfgeval te doen blijken. De huizen waren gesloten en de kerk was met floers behangen. Vele ingezetenen hebben den rouw aangenomen.

— Gedurende het laatst verloopen halfjaar hebben de W. I. stoomschepen uit Amerika aangebragt eene waarde van 11,814,275 doll. goud en zilver in baren en stofgoud, waaronder 500,000 £ aan goud uit Californie; over het geheel is 1,243,620 doll. meer aangevoerd dan in hetzelfde tijdvak van 1849.

— Te San Francisco heeft den 4 Mei een vreeselijke brand gewoed, waardoor 400 gebouwen zijn in den asch gelegd. De schade wordt op ruim 5 millioen doll. begroot.

— Men verneemt van Guadeloupe dat aldaar de opstand der negers was onderdrukt; zij hadden er vreeselijke verwoestingen aangerigt.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 9 Julij. Het vredes-tractaat met Denemarken is aan de Bonds-commissie ter ratificatie toegezonden.

— Het Badensche regeringsblad van 4 Julij bevat eene provisioneele wet, ter bepaling van de suiker-belasting voor het tijdvak van 1 Sept. 1850 tot 1 Sept. 1853. 1) Van buitenlandsche suiker en stroop worden de vroeger vastgestelde invoerregten onveranderd voortgeheven. 2) De belasting op de uit beetwortel getrokken ruwe suiker zal *f* 3,60 per ctn. bedragen en voor de suiker-bereiding bepaalde beetwortels met *f* 1,25 voor elke ctn. ruwe beetwortels vermeerderd worden.

— Men wil weten dat het Weener kabinet door de Pruissische regering is opgevorderd om zich binnen een vastgestelden termijn over de Duitsche aangelegenheden bepaaldelijk te verklaren. Valt het antwoord niet uit naar wensch van het Berlijnsche kabinet, dan zal de terugroeping der Uniegevolmagtigden oogenblikkelijk volgen. Het *plenum* heeft eene bedaarde houding aangenomen; alles bepaalt zich voor het oogenblik tot eenige vertrouwelijke conferentiën.

— Te Kassel zijn op 6 Julij de algemeene tol-conferentien geopend. De volgende staten werden vertegenwoordigd: Pruissen, Beijeren, Wurtemberg, Saksen, Baden, Keurhessen, Groothertogdom Hessen, de Thuringsche Staten, Brunswijk, Nassau en de vrije stad Frankfort. Het presidium wordt waargenomen door Keurhessen in den persoon van den geheimen opper-finantieraad Duijsing.

— Men schrijft uit Hannover, 8 Julij. Het ministerie is weder bevestigd. De Koning heeft in het geschil, wegens de op het leger aan te brengen bezuinigingen toegegeven. Men verwacht wel, dat het vredesverdrag met Denemarken door onze regering niet geratificeerd zal worden.

ITALIE.

De Sardinische Kamer van afgevaardigden heeft den 3 Julij de discussie over de uitgifte van 6 millioen papierengeld nog niet ten einde gebragt. In eene avondzitting is nog beraadslaagd over het wetsontwerp betreffende de openbaarheid der zittingen van het gemeentebestuur.

BELGIE.

BRUSSEL, 2 Julij. Er wordt ijverig gewerkt aan een kolossalen brug over de Ruppel, nabij Boom; die brug zal bestaan uit 8 bogen elk van 25 Ned. ellen en in het midden een wip van 18 ellen vlugt.

— Tegen 25 Augustus zal te Ostende een zeil- en roeifeest op zee gegeven worden, dat waarschijnlijk door de Koninklijke familie zal worden bijgewoond.

— Alles doet voorzien dat de aanstaande tentoonstelling van vee, planten en bloemen te Brugge allerluisterrijkst zal zijn.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 10 Julij.

BEVALLEN (8 Julij): P. E. Rinkes, geb. des Ruelles, Z. - C. Manus, geb. Enthoven, D.

OVERLEDEN (5 Julij): H. Bührmann, 24 j. — (6 Julij): A. Middelburg Bolt, 14 m. - J. Wagenaar, wed. S. Winter. - J. E. G. Mettengang. — (8 Julij): H. A. Loos, 84½ j. — (9 Julij): J. L. T. Reuter, 54 j.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 9 Julij. Belg. leen. 2½ pc. 51; 5 pc. 99½; 4 pc. —; Spanje Ard. 5 pc. 12⅝; Binnenl. 3 pc. 33 3/16; Coupons —; Rom. Leening 77½.

PARIJS, 8 Julij. Fr 3 pc. 57,50; 4½ pc. 74,28; 5 pc. 95,45; Schatkistb. —; Bank-Actien 2265; Belg. 1840, 5 pc. 100; 1842, 5 pc. 100; 4½ pc. 91⅝; 2½ pc. 51⅛; Spanje, Buit. 3 pc. 38; Binn. 3 pc. 33; Piem. Leen. 1834, —,—; 1849, 945,—; Rom. Leen. 77¾.

LONDEN, 8 Julij. Cons. kont. — a —; op tijd 96⅞ a 97; Braz. 90½ a 91½; 1829/39 89½ a 90½, 1843 — a —; Buenos-Ayros 58 a 60; Den. 3 pc. 74 a 76; N. L. 5 pc. 101 a 103; Nieuwe scrip — a —; Ecuad. 3¾ a 4; Gren. 18½ a 19; Uitgest. 4⅛ a 4⅜; Mexico 30 a 30¼, Peru 4 pc. 82¼ a 82¾; Uitg. 36 a 36½; Grieken — a —; Port. 5 pc. 85 a 87; 4 pc. 33¾ a 34¼; 3 pc. 32 a 33; Rusl. 1822, 5 pc. 110½ a 111½; (N.) 4½ pc. 95⅞ a 96; Spanje 5 pc. 17½ a 17¾; id. 3 pc. 37 a 37½; id. Passive 3¾ a 4; Holl. 2½ pc. 57 a 57½; id. 4 pc. 88 a 88½; Ven. 34 a 36; Uitg. 12½ a 13; Belgie 4½ pc. — a —.

WEENEN, 8 Julij. Met. 5 pc. 96⅞; 4½ pc. 84¼; Bank-Actiën 1132; Wissel: Londen 11.56½; Amst. 165; [illegible] 140½; Frankf. 119; Specie: Goud 125¼; Zilver 118¾.

BERLIJN, 8 Julij. Schuldbr. 3½ pc. 86⅛; [illegible]; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. 92¾; Pools. 4 pc. 80¼; [illegible]; id. fl. 300, 131½; id. fl. 500; 80¾.

FRANKFORT, 8 Julij. [illegible] 43¾; Bank-Actien 1130; Darmst. Lot. fl. 50, [illegible] id. fl. 25, 27¾; Badensche Lot. fl. 50, [illegible]; Nassau, 25¾; Holl. 2½ pc. 56⅞; W. S. 4 pc. [illegible] Sardinie, 3½ pc. 87⅛.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

Fonds	pCt.	9 JULIJ 4½ u. gebl.	10 JULIJ 4½ u.	à		gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½ pCt.	57 13/16	57⅝	à	57¾	
Dito Dito	3	68⅝	68¼		68½	68 7/16
Dito Dito	4	88⅛	87⅞		88 1/16	87⅞
Dito Obligatien O. I.	4		86⅞		86 15/16	
Amortis. Syndic.	3½					
Handel-Maatschappij	4½		170½		171	
Aand. Rijn-Spoorweg		91½				
Aand. Holl. S. M.						
Obligatien						
BELGIE, Obligatien 1844						
Cert. bij de Belg. Bank	2½		48¼		48 5/16	
Dito bij Rotsch. en Volksv.		48¼	48⅜		48 7/16	48⅜
FRANKRIJK, Obligatien	3	54⅜	54⅛		54 5/16	54⅛
SPANJE bij Ardoin f. 85	5	12¾	12¾		12 13/16	
Dito Dito . . 510		13 1/16	13 1/16			
Dito Onbep. Stukken			12 7/16			
Dito	3	39¼	39⅜			
Dito Binnenl. 2400 P.		33 11/16	33⅝		33 11/16	33⅝
Coup. Ardoins		8⅜	8¾		8½	
Passive						
Fransche Uitgest.						
PORTUGAL te Londen 5 pCt. en 4		35½	35 11/16		35¾	
Dito Dito		35 15/16	36 1/16		36 3/16	36⅛
RUSL. bij Hope 1798 en 1816	5	106	106		106⅛	
Dito Dito 1828 en 1829		105	105		105⅛	
Cert. bij do. 1831 en 1833			95¾			
Dito bij Hope	4	90	89¾		89⅞	
Dito bij Stieglitz en Co.		89½	89 7/16		89½	
Dito bij id. 5de Serie	4	88⅞	89			
Cert. te Hamburg	5		100			
Inschrijving in Assignat.	6	65				
Cert. van dito		67 5/16	67¼		67⅜	
POLEN, Aand. à fl. 300	4		144¼			
Dito met Lot. à fl. 300						
AMERIKA, Bank-Actiën			3½			
PRUISSEN, Aand. met Lot. R 50	f					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	78¼	77⅞		78¼	
Dito Nieuwe	2½	42⅜	42½		42⅝	42⅜
Dito Nieuwe	5	82⅞	82½		82⅞	
Meen. Bank bij Goll en C.			85¾			
Dito	4		69¾		69⅞	
Aand. met Loting fl. 500	f					
Nieuwe dito . . 250						
NAPELS, Cert. Lam en Bouwer	5 pCt.					
BRAZILIE te Londen 1824	5	91¼	91½		91¼	91½
Dito Leening 1843	5		90¼			
Dito £ 100						
PERU	4	81⅜	81¼		81⅜	
MEXICO	5	30¼	30 3/16		30¼	
VENEZUELA 6 pCt. nu	2¾	34½				
NEW GRENADA 6 pCt nu	1½	19 7/16	19 5/16		19½	19 5/16
EQUADOR		3⅜				
Coup. Ecuador	f					
Grieken		6¼	6 3/16		6 5/16	

Peru uitg. 35⅝, 13/16, ⅝; Den. 100½, 101, 100½; Eng. Russ. 96 11/16, ¾; Polen, Certific. 4 pc. 77¾.

De markt in Binnenlandsche fondsen was over het algemeen in eene flaauwe stemming bij tamelijk veel affaire in Integr. en 4 pCt. Van vreemde fondsen valt over het algemeen weinig te melden, daar de handel noch variatie van eenig belang was, met uitzondering van Metall., welke door eenige verkoop-orders, die daarin geëffectueerd werden, iets flaauwer dan gisteren sloten. Zuid-Amerik. fondsen alle onveranderd bij weinig handel.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pc., Prolongatie 2½ pc., Disconto 2 pCt.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56⅛; Zigt Parijs 56⅞; 2/m. Londen 12,02½, Zigt Londen 12,07½; 2/m. Hamburg 35½; Zigt Hamburg 35 7/16; 3/m. Lissabon 42⅞; 3/m. Porto 42⅞; 2/m. Petersburg 1,89.

PER DUIF van de Nieuwe Rotterdamsche Courant.

BEURS VAN MADRID, 4 Julij

Spanje 3 pCt. 33 5/16, ⅜, ½.

BEURS VAN LONDEN, 8 Julij.

Peru 82¼; Uitgestelde 35¾, 36¼; Spanje 5 pCt. 17⅜; 3 pCt. 37½; Holland 2½ pCt. 57¼; Portugal 4 pCt. 33 a 34.

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 9 Julij. Heden werden afgedaan 50 vn. Stelen, ex Charles Thompson.

AMSTERDAM, 10 Julij.

GRAANMARKT.

Tarwe tot verhoogde prijzen met veel handel, verkocht in Entrepot 132/3 ℔ roode Oddessa *f* 247; 130 ℔ Rijn *f* 233; 128 ℔ dito *f* 227, cons. 133 ℔ o. witbonte Poolsche *f* 318; 132 ℔ dito *f* 310; 128 ℔ n. b. dito *f* 285, 286; 126 ℔ dito *f* 273.

Rogge hooger gehouden en niet in omgegaan.

Gerst met aangenomen 106 ℔ Oldamster Zomer *f* 95.

Haver en Boekweit zonder handel.

Op 9 vaten Olie in Sept. en Oct. *f* 58½. *Raapolie* op 6/w. *f* 38; Vliegend *f* 37; 1° Mei ek. *f* 35¼; Sept. *f* 35¼; Oct., Nov. en Dec. *f* 35. *Lijnolie* op 6/w. *f* 33¼; Vliegend *f* 32¾. *Hennepolie* op 6/w. *f* 40½. *Raapkoeken* per 1040 st. *f* 52, 56. *Lijnkoeken* per 104 st. *f* 6½, 8½.

ROTTERDAM, 9 Julij. Tarwe bij uitslijting: 161/2 ℔ nieuwe Nederl. Kleefsche *f* 253; 163/2 ℔ jarige dito *f* 265. — Rogge 153/2 ℔ Wolgaster *f* 163; 150/2 ℔ Rijn *f* 154.

SCHIEDAM, 9 Julij. Gerst. 129/2 ℔ Koers. *f* 128, 129. — Moutwijn per Ned. vat zonder fust *f* 10,37½; Jenever *f* 14,00; Amst. Proef *f* 15,25, zonder de belasting.

De aan-, uit- en doorvoer van levensmiddelen te Amsterdam, van 1 tot en met 6 Julij, zijn geweest als volgt:

Aanvoer.

Rogge L. 64. — Tarwe L. 82, 16 M.

Uitvoer naar Zee:

Haver L. 1½. — Meel 473 ℔.

Doorvoer naar Zee:

Meel 682 ℔.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 9 Julij. B. J. Scherpbier, de Goede Verwachting, St. Thomas. - J. Haijes, Lord John Russel, (s.) Londen. - J. J. Meijer, Margretha, Newcastle. - P. J. Gruppelaar, Nijsina, id. - F. Fairlij, Rhine, Sunderland. - A. Marzella, Salvador, Dordr. — Gisteren nog: W. Cox, Indus, Bahia, 1. v. Cowes. - H. G. Eefting, Harmanna, Lissabon. - J. Brown, Queen, (s.) Londen.

HELVOET, 9 Julij. W. Schep, de Tweelingen, Villanova. - G. Anderson, Border Queen, (s.) Leith. - R. Watson, Bethesda, Stockton. - P. Janki, Sophia Elisa, Riga. - De vijfde Haringjager met 301 ton Haring. — Gisteren nog: C. D. Popken, Zodiac, Nickerie. - H. H. Panjer, Heillina, Rochester. - R. Cannon, Gloucester, Newcastle. - H. Cross, Clara, Hull. - P. H. Zeplien, Iris, Riga. - J. J. de Jong, Dina Immechiena, id. - E. P. Vos, Anna Luitzia, id.

UITGEZEILD:

TEXEL, 9 Julij. W. Cummings, Wave, London.

CARGA-LIJSTEN.

AMSTERDAM.

BAHIA, Cox, Indus: 659 k. Suiker, Kreglinger en Comp.

SURINAME, Wijgers, Amicitia: 67 v. Suiker, B. Kooij Jzn.; 35 v. dito, P. Poel en Zonen; 24 v. dito, C. en E. van Goor; 63 v. dito, J. van Halmael en Comp.; 28 v. dito, C. E. Smit; 26 v. dito, Charbon en Zoon; 29 v. dito, 11 b. Katoen, Order; 31 v. Suiker, Order voor Rotterdam.

DANTZIG, Lukkien, Juttina Roelina: 2,182 Schep. Rogge, H. en D. Rabusen.

BERGEN, Holm, Söeblomsten: 106 f. Traan, J. Bunk en Zoon; 74 f. Traan, 100 w. Stokvisch, J. G. Scholvinck; 55 f. Traan, Tollius Glusenkamp; 45 f. Traan, W. König en Comp.; 42 f. Traan, F. Gallenkamp; 158 f. Traan, S. A. le Vino en Comp., te Rotterdam.

ROTTERDAM.

NEWYORK, Smit, Maria Magdalena: 37 b. Katoen, 36 v., 276 vtjs. Honig, 101 vtjs. Asch. 327 vtjs. Harst, 2,150 p. Hout, 1 partij Hout, 1 partij Geelhout, 1 partij Verfhout, 24,000 Duigen, W. Bange en Comp.; 25 vtjs. Harst, 60 vtjs. Potasch, P. Ouwerkerk en Comp; 1 kist Sigaren, J. Debrez en Comp; 1 k. Kaursen, F. Willems.

NEW-YORK, Masson, Jane, E. Williams: 46 v., 5 oksh., 10 tiersj. Honig, 124 v. Potasch, 200 z. Cacao, 1 partij Verfhout, 1 partij Duigen, Gebr. Nottebohm; ½ v. Meel, 24 v. Honig, 4 v. Potasch, 300 vtjs. Harst, 1 partij Cederhout, 1 partij Geelhout, 1 partij Koopmanschappen, A. Ellerman; 23 v. Honig, 50 z. Koffij, Eckstein, van de Velde en Koch; 63 v. Paarlasch, W. A. Fuchs en Comp.; 56 v. Potasch, P. Ouwerkerk en Comp.; 24 v. Paarlach, C. L. Hollert en Kolff; 10 tiersj. Rijst, F. S. Sparman en Zoon; 1 k. Tabak, J. de Kuijper en Zoon; 5 v. Koopmanschappen, C. Role; 2 v. Meel, N. Clason, 33 v. Potasch. Order.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 10 Julij, in lading naar

Keulen	H. W. Miggels, Stad Maintz.
"	B. Bauman, Colln. N°. 14.
Mainz	T. Boumans, Jonge Pauline.
Manheim	J. J. Reyndorp, de Kust van Brasiliën.
Weesel	P. J. Balk, Vrouw Rebecca.
Ludwighaven	A. J. Hartman, Ludwighaven N°. 6.
Duisburg	H. Kamps, Vlijt en Hoop.
Straatsburg	J. Grim, Frankfort N°. 1.
Dusseldorp, *Neus* en *Urdingen*	H. Polman, Niederrein N°. 6.
Frankfort en *Coblentz*	C. A. van Rietschooten, Frankf. N°. 18
Maastricht	J. S. Seibrands, de Vergunning.
's Hertogenbosch en *Maastricht*	J. van Son Jz., de Vrouw Catharina Sluit 13 Julij.
Venlo en *Roermond.*	H. Vos (Beurt L. de Rijk en C°.), de Vrouw Antonia
Antwerpen, *Brussel* en *Gent.*	K. A. Hendriks, Maria Trinetta (Stoomsleepdienst. Sluit 11 Julij.
Grave, *Venlo* en *Roermond*	K. de Haan (P. J. Bergen) de Vrouw Theodora. Sluit 10 Julij.

KEULEN, 9 Julij in lading naar:

Amsterdam	Kapt. Jurrius	Köln N°. 18.
Rotterdam	" Demmer	" " 25.

ADVERTENTIEN.

(388) Heden overleed na voorzien te zijn geweest van de H. H. Sacramenten, mijne geliefde Echtgenoote JOHANNA BLOM, in den ouderdom van bijna 24 jaren.

MONTFOORT, 6 Julij 1850. J. STALENHOEF.

Bijzondere zoowel als algemeene kennisgeving.

(390) Heden overleed alhier in den ouderdom van ruim 29 jaren onze beminde Broeder de Wel-Eerwaarde Heer A. S. KORTENHORST, in leven R. C. Kapellaan te Kampen, na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten der stervenden.

KUINRE, den 6 Julij 1850. T. KORTENHORST. Uit aller naam.

(397) Geauthoriseerd bij rescript van Z. M. den Koning, dd. 15 Maart 1850, N°. 59, zal er in het Weeshuis der R. K. Gemeente van de Leeuwenstraat te Rotterdam, ten behoeve van de ARMEN en WEEZEN dier Gemeente, plaats hebben eene **UITLOTING** van **HAND- en KUNSTWERKEN**, weshalve de Directie de Dames op het vriendelijkst uitnoodigt tot dit liefdadig doel goedgunstiglijk te willen medewerken.

De LOTEN of AANDEELEN à eene gulden zijn verkrijgbaar gesteld bij den Boekhandelaar J. A. VAN BELLE, te Rotterdam, die daarvan op eerste aanvrage dadelijk het verlangd wordende getal zal afzenden. Brieven *franco*.

(397) Bij den Uitgever dezes komt heden van de pers:

TROOST

voor

ZIEKEN EN LIJDENDEN,

DOOR

P. J. HESSELVELD,

R. C. Pastoor.

En debiteert met succes de navolgende in den laatsten tijd bij hem uitgekomen werken:

GRONDWET van het Koningrijk der Nederlanden . . . *f* 0.25

WET tot Regeling van het **KIESREGT** en benoeming van afgevaardigden ter Eerste en Tweede Kamer. Met eene duidelijke opgave voor de onderscheidene gemeenten van derzelver kiesdistrikt en census. In Zakformaat. Prijs . . . *f* 0.20

WET op het **BRIEFPORT** en de **BRIEVEN-POSTERIJ**, met korte ophelderende aanteekeningen en tabellen voor het bedrag van het enkele Briefport, tusschen een Honderdtal Steden of Gemeenten, en de Steden Amsterdam en 's Hage, in Zakformaat. Prijs . . . *f* 0.20

HET ONDERWIJS en de Opleiding tot het Christendom, aangeduid als middel, om de Volken in de O. I. Bezittingen naauw en duurzaam aan Nederland te verbinden, door F. F. SCHELTZE, gepensioneerd Hoofd-Intendant der Admin. van het Leger in Oost-Indië, Oud-President van het R. C. Weeshuis te Samarang. Prijs . . . *f* 0.60

ZAL DE WETGEVER op het Lager Onderwijs het beginsel van gemengde scholen behouden? door den schrijver der bedenkingen tegen vergelijkende examens. Prijs . . . *f* 0.50

MEMOIRE sur la Situation des Catholiques dans les Pays-Bas, depuis leur émancipation en 1798 jusqu'à nos jours, par un électeur Néerlandais, 3e. Ed. revue et corrigée par l'auteur. Prijs . . . *f* 0.40

SARSENA, ou l'homme à la recherche du verbe primitif incarné dans l'homme, par un électeur Néerlandais *f* 0.10

REPONSE d'un Catholique aux Lettres d'un Protestant Hollandais . . . *f* 0.15

STATEN ter bepaling der verhouding tusschen het getal Protestantsche en Katholijke Ambtenaren in het Koningrijk der Nederlanden, ten Jare 1847.

1e afdeeling: Rijkszaken . . . *f* 0.50

2e " Gewestelijke Zaken, 1e gedeelte " 0.30

" " 2e " " 0.40

PHYLACTERION, een geheim Protestantsch genootschap, beschuldigd van fanatisme door zijne eigene statuten . . . *f* 0.10

DE AFLOOP DER VERKIEZINGEN te Amsterdam . . . *f* 0.10

DE REDEVOERING van den Graaf CH. DE MONTALEMBERT, ter verdediging van het *Motu Proprio* *f* 0.15

TERUGKEER uit de Ballingschap of Reize van Z. H. Pius IX van Portici naar Rome, na eene afwezigheid van ca. 17 maanden, van 24 Nov. 1848 tot 12 April 1850. Prijs . . . *f* 0.25

VERVOLGING der Katholijke Kerk in Zwitserland. Prijs in net gedrukten en gekleurden omslag *f* 0.50

PALET EN HARP, Romantisch Dichtwerk in vaerzen en proza, door J. A. ALBERDINGK THIJM. Een net gekartonneerd boekdeel van ca. 250 bldz., met fraai Vignet; buiten Inteekening . . . *f* 2.00

DE GIFTBRIEF van Koning Karel aan zijn getrouwe Diederik, het voetstuk der Historie van onzen Staat, in eenige zijner deelen beschouwd en verklaard, door denzelfden . . . *f* 0.30

LIJKZANG op WILLEM DEN TWEEDE, Koning der Nederlanden, door H. J. C VAN NOUHUYS, in gr. 4to. *f* 1.00

FEESTZANG bij gelegenheid der Inhuldiging van Z. M. Willem III, door H. J. C. VAN NOUHUYS, in gr. 4to. . . . *f* 1.00

OEFENINGEN EN GEBEDEN voor de Biecht, Communie en de H. Mis, door P. J. HESSELVELD, R. C. Pr. Prijs . . . *f* 0.40

HET HEILIG VERBOND der Vrienden van den gekruisten Jezus. Vermeerderd met den Kruisweg en andere Gebeden. Prijs . . . *f* 0.25

OVERWEGINGEN EN GEBEDEN op den Kruisweg. Prijs . . . *f* 0.10

WATERSNOOD. Een Lied om een aalmoes, door D. DONKER, (ten voordeele van de noodlijdenden door de overstrooming.) Prijs . . . *f* 0.20

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.